

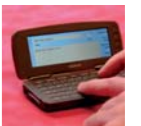
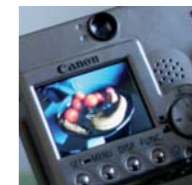
Wiki's in het onderwijs

Inhoud

Wat is een wiki?	4
Mogelijkheden van wiki's	4
Wiki in het onderwijs	6
Wiki door het onderwijs – www.wikikids.nl	6
Meerwaarde	7
Meewerken aan wiki's – stap voor stap	7
Handleiding	8
Meer informatie / bronmateriaal	8

Ict op school informeert scholen over ict-ontwikkelingen in het onderwijs. In een serie *informatiewijzers* geeft Ict op school uitgebreide informatie over een specifiek onderwerp. In deze informatiewijzer leest u meer over wiki's en de mogelijkheden voor het onderwijs. Wat zijn wiki's? Wat kunt u er allemaal mee? Hoe worden wiki's in het onderwijs gebruikt? En ten slotte: hoe kunt u meewerken aan de invulling van wiki's?

Wat is een wiki?

Een wiki is een dynamische website waar door meerdere mensen aan wordt gewerkt. Open wiki's zijn wiki's waar iedereen aan kan werken, gesloten wiki's zijn alleen toegankelijk voor een selecte gebruikersgroep.

Wiki komt van wikiwiki, dit is snel in het Hawaïaans. Wikipedia omschrijft een wiki als: 'Een softwareapplicatie, een toepassing, waarmee eenvoudig en gezamenlijk webdocumenten kunnen worden bewerkt, zonder dat de inhoud door deskundigen moet worden geredigeerd en/of geaccepteerd. Deze toepassing is met een vrij eenvoudig programma te realiseren'. Alle webdocumenten die met deze softwareapplicatie gemaakt worden, worden een WikiWikiWeb genoemd. Het eerste WikiWikiWeb werd ontworpen door Ward Cunningham in 1995. Hij baseerde de naam op de WikiWiki-bus.

Mogelijkheden van wiki's

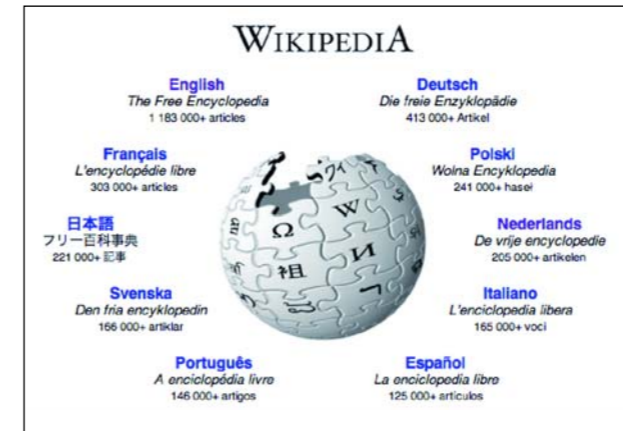
Via wiki's kunt u informatie zoeken, toevoegen of wijzigen. Ook kunt u zelf een wiki bouwen, bijvoorbeeld als u binnen de school een project draait.

Informatie zoeken

In dit digitale tijdperk zullen de meeste kinderen - bij het zoeken naar informatie - 'even googlen' verkiezen boven het zoeken in een Grote Winkler Prins. Een grote online-encyclopedie is Wikipedia (www.wikipedia.org of <http://nl.wikipedia.org>). Het grote verschil met een 'normale encyclopedie' is dat Wikipedia door meerdere mensen wordt gemaakt. Iedereen kan zaken toevoegen of wijzigen. Inmiddels zijn er Wikipedia's in 58 talen. Samen vormen deze Wikipedia's de grootste online-encyclopedie.

Andere informatiebronnen zijn bijvoorbeeld:

- Online leer materiaal www.wikibooks.org
- Woordenboek www.wiktionary.org
- Citaten www.wikiquote.org
- Beeld- en geluid <http://commons.wikimedia.org>

Informatie toevoegen of wijzigen

Omdat het eenvoudig is om zelf informatie aan een openbare wiki toe te voegen, is het systeem erg geschikt voor samenwerking en kennisdeling. Op deze manier is de grote encyclopedie Wikipedia ook ontstaan. Omdat er zoveel mensen samenwerken aan de ontwikkeling van deze bron van informatie, gaat men uit van de filosofie van het zelfcorrigerend vermogen. Op het moment dat iemand iets leest wat incorrect is, past hij/zij het in de openbare wiki aan.

Er zijn vele voorstanders van het gebruik van wiki. Gezamenlijk wordt er via het internet heel wat informatie gemaakt en gedeeld. Er zijn echter ook critici die er minder positief over zijn. Zo vinden zij bijvoorbeeld dat er veel kans is op fouten, er

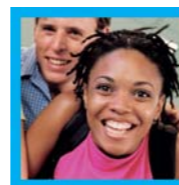
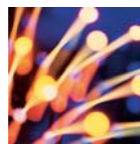
soms eenzijdig naar informatie gekeken wordt, er kans is op het gebruik van dubieuze bronnen en er eenvoudig de ruimte gegeven wordt aan vandalen of mensen die zich extreem (politiek) uiten. Daarom is er in sommige gevallen een beperking op wat er gewijzigd mag worden en moet een redactie eerst toestemming geven voordat iets zichtbaar is. Ook zijn er 'moderators' die de wiki's in de gaten houden.

Een wiki heeft een aantal unieke kenmerken:

- Een wiki is vanaf iedere internetcomputer altijd te onderhouden.
- Ieder stukje informatie dat is toegevoegd blijft bewaard.
- Verschillende versies van een pagina kunnen vergeleken worden.
- Iedere pagina heeft een overlegpagina waar gebruikers over de inhoud kunnen communiceren.
- Zoeken in een wiki kan op basis van inhoud, maar ook op basis van categorieën.

Zelf wiki bouwen

Een onderwijsorganisatie kan er ook voor kiezen om een eigen wiki te hosten en te onderhouden. Hiervoor hebt u een wiki-applicatie nodig. Bij de meeste wiki-applicaties is identificatie en/of registratie vereist. Wilt u wiki-applicaties vergelijken, surf dan naar www.wikimatrix.org

Enkele wiki-applicaties:

- MediaWiki www.mediawiki.org
- TWiki www.twiki.org
- PMWiki www.pmwiki.org
- WikkaWiki www.wikkawiki.org

Wiki in het onderwijs

Met een wiki is er geen sprake van eenrichtingsverkeer tussen leraar en leerling, maar van een open werkstructuur waar met gezamenlijke verantwoordelijkheid aan gewerkt wordt. Dit is een uitermate goed uitgangspunt om wiki's binnen uw onderwijsinstelling te gebruiken.

Welke mogelijkheden zijn er allemaal? Eén mogelijkheid is om leerlingen te laten werken aan een wiki. Zorg er dan wel voor dat u de leerlingen leert om de informatie goed op juistheid te controleren. Andere mogelijkheden zijn:

- Een wiki als projectomgeving of thema-werkplaats;
- Een gezamenlijk beleidsplan als team: zie bijvoorbeeld <http://elke.wikispaces.com/ICT+plan>

Het inzetten van wiki's heeft echter ook minder positieve kanten. Omdat in de meeste wiki-applicaties anoniem gewerkt kan worden, is moeilijk te traceren wie welke bijdrage heeft gedaan. Ook is alleen de laatste versie van de informatie zichtbaar. Het leerproces in kaart brengen zoals mogelijk is in een weblog, wordt dus lastiger. Gelukkig is het bij sommige applica-

ties mogelijk om te traceren wie welke aanpassing heeft gedaan en houden sommige applicaties een track bij van wijzigingen. Zo kunnen eerdere pagina's altijd worden teruggehaald en vergeleken.

Wiki door het onderwijs - www.wikikids.nl

WikiKids is een interactieve Nederlandstalige internet-encyclopedie opgezet zoals Wikipedia, maar speciaal voor kinderen. In begrijpelijke taal vinden zij uitleg over onderwerpen die hen bezighouden en kunnen ze, als ze dat willen, informatie toevoegen.

Alles is dus voor kinderen en door kinderen geschreven. Natuurlijk is daar wel de nodige sturing, structuur en controle noodzakelijk, maar dat zal altijd blijven. De doelgroep is momenteel leerlingen van groep 5 t/m 8 van het basisonderwijs.

Meerwaarde

De initiatiefnemers van het project stellen dat WikiKids voor het onderwijs de volgende meerwaarde heeft:

- Er wordt een *actieve houding* van de leerling verwacht.
- Kinderen zullen *uit verschillende bronnen* een nieuwe tekst moeten maken.
- Kinderen leren elkaar op een *vriendelijke / leuke manier* te helpen omdat ze leren dat je met elkaar meer weet.
- Kinderen *werken samen* en leren coöperatief leren.
- Kinderen leren *kritisch* de tekst te lezen van hun voorganger. Klopt het wel allemaal wat er staat en staat er iets wat ik niet weet?
- Kinderen stellen hun educatieve producten ter beschikking aan andere kinderen en docenten (werkstukken, spreekbeurten, boekbesprekingen, foto's etc.).

Meewerken aan wiki's - stap voor stap

1. Meldt u aan

Meestal kunt u zonder aanmelding in een wiki wijzigingen aanbrengen, maar bij sommige wiki's is het noodzakelijk of aan te raden om u wel aan te melden. U kunt u ook aanmelden bij het project WikiKids. Dit werkt als volgt:

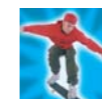
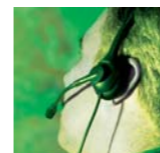
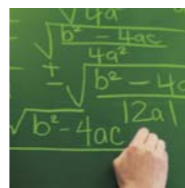
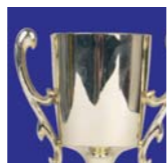
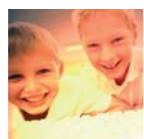

Zodra u bent ingelogd krijgt u een eigen balkje waarin u instellingen kunt maken en bijdragen kunt inzien.

[mijn overleg](#) [voorkeuren](#) [volglijst](#) [mijn bijdragen](#) [afmelden](#)

2. Bewerk de wiki

Het bewerken van een wiki is heel eenvoudig. Zoekt u naar een pagina en bestaat deze niet, dan krijgt u dit direct via een melding op uw scherm te zien. U krijgt tevens de mogelijkheid om deze pagina zelf aan te maken.

Het edit- of bewerkingscherm van de meeste wiki-software is eenvoudig en overzichtelijk waardoor het bewerken van een wiki eenvoudig is. U kunt in de meeste wiki-omgevingen even oefenen op een oefenpagina. Bij WikiKids oefent u in de Zandbak:

Door op de knop 'bewerk' of 'edit' te klikken kunt u in een wiki werken. U krijgt een scherm te zien waarin u - net zoals in een tekstverwerkingsprogramma - kunt typen. Als u niet weet welke tekens of codes u moet gebruiken voor bijvoorbeeld een externe link, dan kunt u even spieken in het bewerkingsdeel van andere pagina's. Als u klaar bent met bewerken, klikt u op opslaan en is uw bijdrage geleverd. Tijdens de opmaak van de tekst zijn er verschillen tussen de wiki-applicaties. Bij Wikipedia kunt u bijvoorbeeld met de volgende wiki-tekst uw teksten opmaken:

'' cursief ''
 ''' vet '''
 ==kop 1== ==kop 2== ==supkop==, etc.
 [[link naar een ander artikel]] [[link{andere titel}]]
<http://www.externelink.org>
 [http://www.externelink.org beschrijving]
 * een * twee * drie (opsommingsbullet)
 # een # twee # drie (genummerde lijst)

Handleiding

Tip! Er is een onderwijsportal gevuld met handreikingen: <http://kennisnet.wikia.com/wikikids/wiki/Portaal:Onderwijs>
 Op deze pagina staan ook handleidingen hoe u zelf in de wiki-software kunt werken: <http://kennisnet.wikia.com/wikikids/wiki/Handleiding-wikivolv>
 En ook aan de jeugdige deelnemers is gedacht: http://kennisnet.wikia.com/wikikids/wiki/Handleiding_Kids

Meer informatie / bronmateriaal

- <http://www.digitaledidactiek.nl/dd/themas/1172>
- www.wikipedia.org of <http://nl.wikipedia.org>
- <http://wiki.kennisnet.nl>
- www.wikikids.nl
- www.gorissen.info/pierre
- <http://www.edublogs.nl/wiki/Wiki>

Tip 1 XS4ALL biedt nu voor abonnees ook wiki-sites aan. Dit geldt ook voor de scholen met een internetverbinding van KPN.
 Meer informatie: http://www.nu.nl/news/781616/50/rss/XS4ALL_lanceert_wikisites_voor_abonnees.html
 Aanvragen: <http://zandbak.wiki.xs4all.nl/index.php?title=Hoofdpagina>

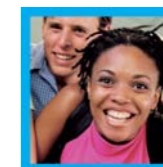
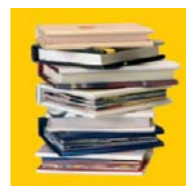
Tip 2 Wilt u met wiki's en weblogs aan de slag, volg dan het online-college (met audio) van Pierre Gorissen op: www.gorissen.info/Pierre/presentaties/weblog_en_wiki/player.html

Veel succes!

Let op:

Kennisnet Ict op school is op zoek naar verschillende initiatieven om het gebruik van wiki's in het onderwijs te faciliteren. Voor deze initiatieven wordt een wiki-omgeving ingericht en is er een aantal extra handleidingen beschikbaar. Ook kan een ervaren wikipediaan u begeleiden. Dit alles is natuurlijk kosteloos. Voor meer informatie: <http://wiki.kennisnet.nl>

Ict op school dankt Harm Hofstede voor zijn verhelderende input!

© 2007 Stichting Kennisnet Ict op school

Stichting Kennisnet Ict op school is de publieke ict-ondersteuningsorganisatie van, voor en door het onderwijs. De stichting behartigt de belangen van de Nederlandse onderwijssector op het gebied van ict, biedt hulpmiddelen bij het maken van keuzes voor ict-producten en diensten en levert educatieve diensten en producten om het leren te vernieuwen.

Ict op school is een label van Kennisnet Ict op school. Als belangenbehartiger stelt Ict op school zich ten doel om organisaties uit het primair en voortgezet onderwijs toe te rusten en te begeleiden in hun keuze voor ict-producten en -diensten, onder andere door het nauwkeurig specificeren van de onderwijsvragen op het gebied van ict. Ict op school behartigt de collectieve belangen rond ict en onderwijs richting marktpartijen en politiek. Belangrijke instrumenten zijn onderzoek naar het effect en rendement van ict én monitoring van ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en ict.

Alle rechten voorbehouden.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(s) en uitgever van Kennisnet Ict op school geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Uit deze uitgave mag niets worden veelevoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, behoudens in geval de veelevoudiging van de inhoud van deze uitgave plaatsvindt onder de licentie "naamsvermelding, niet-commercieel, geen afgeleide werken" als gehanteerd door Creative Commons.

Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken 2.5 Nederland

De gebruiker mag:

- het werk kopiëren, verspreiden, tonen en op- en uitvoeren

Onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding. De gebruiker dient bij het werk de naam van Kennisnet Ict op School te vermelden.

Niet-commercieel. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.

Geen Afgeleide werken. De gebruiker mag het werk niet bewerken.

- Bij hergebruik of verspreiding dient de gebruiker de licentievoorwaarden van dit werk kenbaar te maken aan derden.
- De gebruiker mag uitsluitend afstand doen van een of meerdere van deze voorwaarden met voorafgaande toestemming van Kennisnet Ict op School.

Het voorgaande laat de wettelijke beperkingen op de intellectuele eigendomsrechten onverlet.

(www.creativecommons.org/licenses)

Colofon

Opmaak
Cees van Rutten, Den Haag

Druk
OBT BV, Den Haag

Stichting Kennisnet Ict op school

POSTADRES

Postbus 778
2700 AT Zoetermeer

BEZOEKADRES

Paletsingel 32
2718 NT Zoetermeer

T (079) 323 09 96

F (079) 321 23 22

E info@ictopschool.net

www.ictopschool.net

